

Ομοιοκαταληξίος

1. Ζευχαρωτή

Ο πρώτος ετίχος ομοιοκαταληκτεί με τον δεύτερο
και ο τρίτος >> >> με τον τέταρτο.

(Τύπος ααββ)

π.χ.

Άκρα του τάφου βιωπή εστον κάμπο βαίλει· α
 λαλεί πουλί, παίρνει σπυρί κι η μάνα το ζηλεί· α
 Τα μάτια η πείνας εμαύριθε· ετα μάτια η μάνα μγέει· β
 ετέκει ο Σουλιώτης ο καλός παράμερα και κλαίει· β

(Δ. Σολωμός, «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι»)

π.χ.

Σ' Ανατολή και Δύση και Νότο και Βορριά α
 για την πατρίδα όλοι να 'χουμεν μια καρδιά· α
 στην πίστην του καθένος ελεύθερος να ζει, β
 στην δόξαν του πολέμου να τρέξομεν μαζί· β

(Βελεστινλής)

π.χ.

Η Φαντασία μας πάει αλλού, στα τάρταρα και ετ' άστρα α
 κ' είναι πλανέντρα μάγισσα και ζένη ξελοχιάστρα· α
 μόνη δική μας η Καρδιά· ζωές κι αγάπες δένει β
 με τις πατρίδες άεφάλτα· και εαν να μην πευάινη· β

(Κ. Παλαμάς, «Η Φαντασία και η Καρδιά»)

Π.Χ.

Α! κύριε, κύριε Μαλακάση
ποιος θα βρεθεί να μας δικάσει,
μικρόν εμέ κι εσάς μεγάλο
ίδια τον έναν και τον άλλο;

α

α

β

β

(Κ. Καρυωτάκης)

Π.Χ.

Γεια σου χαρά σου Βενετιά
πήρα τους δρόμους του νοτιά
κι απ' το κατάρτι το ψηλό
τον άνεμο παρακαλώ

α

α

β

β

(Ν. Γκάτσος)

2. Πλεχτή

Μέσα σε ένα τετράστιχο ομοιοκαταληκτών
ο πρώτος στίχος με τον τρίτο
και ο δεύτερος » με τον τέταρτο.

(Τύπος αβ αβ)

π.χ.
 Σε γνωρίζω από την κόψη α
 του επαυτίου την τρομερή, β
 σε γνωρίζω από την όψη, α
 που με βία μετράει τη γη. β

(Δ. Σολωμός, « Ύμνος εις την Ελευθερίαν »)

π.χ.
 Κομματιασμένη κ' η Ήπειρο γελάει κ' εκείνη, α
 κ' η Θεσσαλία εκορπίζει μια ξανθή σφοργάδα. β
 κρυμμένη στην πολυπαθή τη Ρωμιοσύνη α
 να να ξανοίγω τη βασίλισσα Ελλάδα. β

(Κ. Παλαμάς, « Πατρίδες », Το βονέτο)

π.χ.
 Κάλλιο χορευτάρια να 'μουντα πέρι α
 κόλλες που να κρατώ και μολυβάκια, β
 θα 'θερνα ευρτό χορό, χέρι με χέρι, α
 μ' όλα μας του γαλού τα καραβάκια. β

(Γ. Σκαρίμπας)

3. Σταυρωτή

Μέσα σε ένα τετράστιχο ομοιοκαταληκτών
ο πρώτος στίχος με τον τέταρτο
και ο δεύτερος >> με τον τρίτο

(Τύπος αββα)

π.χ.

Φυλάει τ' αεράκι μ' ανάλαφρη φόρα	α
και τες τριανταφυλλίες αρχά βαλεύει	β
στις καρδιές και όταν πλάση βακίλεύει	β
ράδινο βούρουπα, ώρα μυραφόρα.	α

(Κωστής Παλαμάς)

π.χ.

Πατριδες! Αέρας, γη, νερό, φωτιά! Στοιχεία	α
αχάλαστα, και αρχή και τέλος των πλασμάτων,	β
θα θα περάσω στη χαλκή των μνημάτων,	β
θα σας ξαναθρώ, πρώτη και ετέρη ευτυχία!	α

(Κωστής Παλαμάς)

π.χ.

Πάλι ξυπνάει της άνοιξης τ' αχέρι	α
στην πλάση μυετικής αγάπης χλύκα,	β
σαν νύφ' η γη, πόχει άμετρα άνθη προίκα,	β
λάμπει, ενώ εβνέται της αυχής τ' αβτέρι.	α

(Λορέντζος Μαβίλης)

Π.Χ.

Ὅρα γλυκιά. Ξαπλώνει ωραία δορμένη
η Αθήνα στον Απρίλη σαν εταίρα. α
Είναι ηδονές τα μύρα στον αέρα, β
και τίποτε η ψυχή πια δεν προσμένει. α

(Κώστας Καρυωτάκης, «Η Αθήνα»)

Π.Χ.

Είμαστε κάτι ξεχαρβαλωμένες α
κιάρες. Ο άνεμος, όταν περνάει, β
ετίχους, ήχους παράφωνους ξυπνάει β
στις χορδές που κρέμονται σας καδένες. α

(Κώστας Καρυωτάκης,
«Είμαστε κάτι...»)

4. Ζευγαροπλεχτή

Μέσα σε ένα εξαότιχο ομοιοκαταληκτούν
ο πρώτος βίχος με τον δεύτερο
ο τέταρτος >> με τον πέμπτο
και ο τρίτος >> με τον έκτο

(Τύπος ααβδχβ)

π.χ.

Μικρά τα καμαράκια του
 και τα παραδυράκια του,
 κι όλο μικροπλασμένο.
 Τόσο μικρό, όσο που μπορεί
 την ευτυχία να χωρή.
 - Τι κρίμα που είναι ξένο!

α
 α
 β
 δ
 χ
 β

(Γεώργιος Δροσίνης, « Το καλύβι »)

π.χ.

Όρα προβλέπει μοναχή
 η άμαξα κάτω απ' τη βροχή,
 και δεν τη μέλει.
 κι είναι βαν να την τυραννά
 πιότερο η ξένη χείτονια,
 που δεν τη θέλει.

α
 α
 β
 δ
 χ
 β

(Τέλλος Άχρας, « Άμάξα στη βροχή »)

Π. Χ.

Σας χέννησε και μέσα σας μιλάει
και βουχάει και βαριά μοσχοβολάει
για μάνα και το λάγνο της φίλι,
κ' είναι της Μοίρας λάτριβα και τρέμει,
ψυχή όλη σάρκα, εκλάβα σε χαρέμι,
η λαχχεμένη Ανατολή.

(Κωστής Παλαμάς, «Ανατολή»)

5. Ελεύθερη ή μεικτή (διάφοροι τύποι)

π.χ.

Και παραπέρα ακόμα	α
στον δρόμο που περνούσα	β
τ' αυλάκι,	γ
ψυχ μαυρομαλλούσα	β
του θανάτου είχε πει	δ
τα φαρμάκι,	γ
θολόνερο είχε στρώμα	α
και ταφή.	δ

(Κ. Παλαμάς, «Στο δρόμο που περνούσα...»)

π.χ.

Τον Μιχαλιό τον πήρανε στρατιώτη,	α
καμφοριτά ξεκίνησε κι ωραίος	β
με το Μαρή και με του Παναγιώτη.	α
Δεν μπόρεσε να μάθει καν το «επ' ώμου».	γ
Όλα μουρμούριζε: «Κυρ-Δεκανέα,	β
άθε με να χυρίσω στο χωριό μου...»	γ

(Κ. Καρυωτάκης)

π.χ.

Δεν τραγουδώ, παρά γιατί μ' αγαπήσες	α
στα περασμένα χρόνια	β
και σε ήλιο, σε καλοκαιριού προβάτιστα	γ
και σε βροχή, σε χιόνια,	β
δεν τραγουδώ παρά γιατί μ' αγαπήσες	α

(Μαρία Πολυδούρη)

Ομοιοκαταληξία - ευνοπτικά

1. Ζευγαρωτή \rightarrow 1ος - 2ος
3ος - 4ος

2. Πλεκτή \rightarrow 1ος - 3ος
2ος - 4ος

3. Σταυρωτή \rightarrow 1ος - 4ος
2ος - 3ος

4. Ζευγαροπλεκτή \rightarrow 1ος - 2ος (ζευγαρωτή)
3ος - 6ος
4ος - 5ος (ζευγαρωτή)

5. Ελεύθερη ή μεκτική